

Sygn. akt III AUz 107/17

POSTANOWIENIE

Dnia 20 czerwca 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Alicja Podlewska (spr.)

Sędziowie: SA Aleksandra Urban

SA Iwona Krzeczowska-Lasoń

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2017 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie S. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

z udziałem A. D.

o wydanie zaświadczenia

na skutek zażalenia S. T.

na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym w Gdańsku z dnia 24 lutego 2017 r. sygn. akt VII U 1241/17

postanawia:

uchylić zaskarżone zarządzenie.

SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń SSA Aleksandra Urban

Sygn. akt III AUz 107/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 24 lutego 2017 r. Sędzia Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Gdańsku - na podstawie art. 130 § 2 k.p.c. - zwrócił odwołanie S. T. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w G. z dnia 8 listopada 2016 r., wniesione w jego imieniu przez doradcę podatkowego M. M..

W uzasadnieniu zarządzenia Przewodniczący wskazał, że zarządzeniem z dnia 9 stycznia 2017 r. wezwano doradcę podatkowego do uzupełnienia braków formalnych odwołania poprzez przedłożenie pełnomocnictwa oraz do wykazania łączącego go z reprezentowanym S. T., (...), stałego stosunku zlecenia - w terminie tygodniowym od doręczenia wezwania pod rygorem zwrotu odwołania. Pouczono także stronę o art. 128 k.p.c., tj. o tym, iż pisma procesowe należy składać w takiej liczbie egzemplarzy, jaka jest ilość stron biorących udział w postępowaniu.

W określonym terminie M. M. przesłał do Sądu jedno pismo procesowe z jednym odpisem pełnomocnictwa i jednym odpisem umowy zlecenia, które sam uwierzył.

Przewodniczący stwierdził, iż M. M. nie wykazał odpowiednim pełnomocnictwem swojego umocowania do działania w imieniu S. T.. Nie przedłożył bowiem oryginału pełnomocnictwa tj. pełnomocnictwa z podpisem mocodawcy lub wiarygodnego odpisu pełnomocnictwa, ale złożył odpis pełnomocnictwa poświadczony za zgodność z oryginałem przez samego siebie. Doradca podatkowy może sam uwierzytelnić odpis udzielonego mu pełnomocnictwa, ale tylko w postępowaniu przed organami administracji publicznej w sprawach obowiązków podatkowych i celnych oraz w sprawach egzekucji administracyjnej (zob. art. 41 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, tj. z dnia 20 maja 2016 r. Dz. U. z 2016 r. poz. 794 ze zm.), w postępowaniu administracyjnym (art. 33 § 3 k.p.a.) oraz w postępowaniu przed sądami administracyjnymi (art. 37 § 1 p.p.s.a.). M. M. winien w niniejszej sprawie cywilnej złożyć albo oryginalne pełnomocnictwo (tj. zawierającego oryginalny podpis) albo jego odpis, ale poświadczony za zgodność z okazanym dokumentem (oryginałem) przez notariusza (art. 96 pkt 2 ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie tj. z dnia 13 października 2016 r. Dz.U. z 2016 r. poz. 1796). Nadto również drugi dokument mający wykazać jego umocowanie (umowa zlecenia łącząca go z S. T.) nie została prawidłowo poświadczona, albowiem podobnie jak w przypadku pełnomocnictwa w sprawie cywilnej, jedynymi pełnomocnikami upoważnionymi do samodzielnego uwierzytelniania innych dokumentów wykazujących ich umocowanie są adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, a także radca Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej (art. 89 § 1 k.p.c.).

Ponadto, wbrew wymogom art. 128 § 1 k.p.c, o którego istotnej treści pełnomocnik został pouczone, nie zostały złożone dalsze odpisy pełnomocnictw dla pozostałych stron postępowania (pозwanego organu rentowego oraz A. D. mającego status strony - innej osoby, której praw i obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja) podobnie jak odpisy umów zlecenia i samego pisma procesowego.

Brak wykazania należytego umocowania do reprezentowania strony w procesie uniemożliwia nadanie sprawie dalszego biegu. Sąd nie ma także obowiązku sporządzania odpisów dokumentów za stronę w celu ich doręczenia pozostałym stronom zgodnie z art. 140 § 1 k.p.c. (Pisma i orzeczenia doręcza się w odpisach).

Zażalenie na powyższe zarządzenie wywiódł ubezpieczony reprezentowany przez M. M., wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Zdaniem skarżącego nie miał obowiązku dołączania odpisów pełnomocnictwa z przeznaczeniem dla innych osób biorących udział w postępowaniu, a zatem za nieuzasadnione należy uznać stanowisko, iż braki odwołania nie zostały prawidłowo uzupełnione.

W ocenie skarżącego M. M. przedstawił na wezwanie Sądu wszystkie możliwe do złożenia dokumenty wskazujące na jego umocowanie. Jeśli zostały one złożone w niewłaściwej formie, należy potraktować ich złożenie jako dokonanie czynności dotkniętej brakami i wezwać pełnomocnika do ich usunięcia (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 14 października 2015 r., sygn. V CZ 53/15).

Odnośnie braku wykazania umocowania doradcy podatkowego do działania w sprawie w imieniu skarżącego, podniesiono, że dopuszczalna jest konwalidacja braku formalnego w postaci nienależytego umocowania pełnomocnika. Brak formalny pisma procesowego w postaci nienależytego umocowania pełnomocnika może być usunięty potwierdzeniem strony dokonanych przez niego czynności. W tym celu Sąd powinien wyznaczyć stronie odpowiedni termin (por. postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z dnia 26 listopada 2013 r., III PK 58/13).

W odpowiedzi na zażalenie pozwany wniósł o jego oddalenie i zasądzenie na jego rzecz kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie zażaleniowe według norm przepisanych. Organ rentowy nie zgodził się z argumentami skarżącego przedstawionymi w zażaleniu i podzielił stanowisko wyrażone w zaskarżonym zarządzeniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie należało uwzględnić, przy czym z innych przyczyn niż w nim wskazane.

W doktrynie i orzecznictwie zgodnie przyjmuje się, że skoro stosownie do treści art. 126 § 1 k.p.c. warunkiem formalnym pisma procesowego wniesionego przez pełnomocnika jest dołączenie do niego pełnomocnictwa, jeżeli wcześniej nie zostało złożone, to niezachowanie tego warunku uzasadnia zastosowanie przez Przewodniczącego przepisu art. 130 k.p.c. (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 25.02.1998 r., II UZ 4/98, OSNAPUS 1999, nr 6, poz. 228, z dnia 17 marca 1999 r., II UZ 30/99, OSNAPUS 2000, nr 20, poz. 776 lub z 26.04.2001 r., II CZ 10/01).

Sąd Najwyższy w kilku orzeczeniach dał wyraz temu, że do dochowania warunków formalnych pisma procesowego nie wystarcza złożenie przez pełnomocnika dowolnego pełnomocnictwa, lecz musi to być dokument pełnomocnictwa odpowiadający niezbędnym wymaganiom przypisanym dla pełnomocnictwa procesowego, z którego wynika upoważnienie do działania w imieniu strony w danej sprawie. Jeżeli wymaganie to nie jest spełnione, ma zastosowanie art. 130 k.p.c., odpowiednik art. 141 d.k.p.c. (por. np. orzeczenie z dnia 24 sierpnia 1937 r., C I 2382/36, Zb. Urz. 1938, poz. 282, postanowienie z dnia 5 stycznia 2000 r., I CKN 1143/00 lub postanowienie z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 345/98, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 140).

Przewodniczący, przy badaniu pozwu pod względem formalnym, nie może zadowolić się dołączeniem do niego dowolnego pełnomocnictwa, ale musi przestrzegać, by dołączone było niewadliwe pełnomocnictwo upoważniające do działania w imieniu powoda w danej sprawie. Jeżeli wymaganie to nie jest spełnione, powinien mieć zastosowanie art. 130 k.p.c.

Podkreślić trzeba, że pełnomocnictwo ma dwojakie znaczenie, z jednej strony oznacza pochodzące od mocodawcy umocowanie pełnomocnika do działania w imieniu mocodawcy, a z drugiej strony - dokument obejmujący (potwierdzający) to umocowanie. Od udzielenia pełnomocnictwa należy odróżnić jego wykazanie przed sądem, stanowiące jeden z warunków jego skuteczności, a tym samym podejmowania czynności procesowych przez pełnomocnika w imieniu mocodawcy (por. np. uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2003 r., III CZP 54/03 LEX 103097).

Zgodnie z art. 89 § 1 zd. 1 k.p.c., pełnomocnik obowiązany jest przy pierwszej czynności procesowej dołączyć do akt sprawy pełnomocnictwo (rozumiane jako dokument stwierdzający umocowanie) z podpisem mocodawcy lub wierzytelny odpis pełnomocnictwa. Dokument pełnomocnictwa lub jego wierzytelny odpis jest w tym wypadku jedynym dowodem potwierdzającym przed sądem istnienie umocowania pełnomocnika do działania w imieniu strony. Dokumentu tego, z wyjątkiem wypadku wskazanego w art. 89 § 2 i art. 118 k.p.c., nie można zastąpić innym środkiem dowodowym.

Wymaganie, aby do pisma procesowego dołączyć pełnomocnictwo (art. 126 § 3 k.p.c.), należy rozumieć jako obowiązek dołączenia dokumentu pełnomocnictwa, jeżeli pismo wnosi pełnomocnik, który wcześniej nie złożył pełnomocnictwa. Przepis ten służy realizacji obowiązku pełnomocnika, wynikającego z treści art. 89 § 1 k.p.c. - wykazania umocowania.

Na tle art. 126 § 3 k.p.c. nie budzi zatem wątpliwości, że dołączenie dokumentu pełnomocnictwa do pisma procesowego, w sytuacji określonej w tym przepisie, stanowi warunek formalny tego pisma. Należy przy tym mieć na względzie, że warunek formalny w postaci dołączenia do pisma (w tym wypadku do odwołania) pełnomocnictwa może być spełniony tylko w razie załączenia takiego dokumentu, z którego wynika skuteczne umocowanie osoby podającej się za pełnomocnika, do występowania w imieniu mocodawcy w danej sprawie. Tylko złożenie takiego dokumentu pełnomocnictwa może być ocenione jako dochowanie warunku formalnego pozwu z art. 126 § 3 k.p.c. i wyklucza zastosowanie art. 130 § 1 k.p.c. Nie wystarczy natomiast złożenie pełnomocnictwa np. podpisanego przez inną osobę niż mocodawca, a nieuprawnioną do działania w jego imieniu.

Z powyższego wynika, że kognicja Przewodniczącego przy badaniu dochowania warunków formalnych pisma procesowego w zakresie wynikającym z art. 126 § 3 k.p.c. obejmuje także badanie, czy dokument pełnomocnictwa został należycie sporządzony, a w szczególności, czy został podpisany przez mocodawcę i czy z jego treści wynika umocowanie

do działania za mocodawcę w danej sprawie. Zważywszy, że dołączenie pełnomocnictwa do pisma procesowego stanowi jego warunek formalny, należy przyjąć, że niedochowanie wymagań co do dokumentu pełnomocnictwa stanowi o niezachowaniu warunków formalnych w odniesieniu do całego pisma procesowego w rozumieniu art. 130 § 1 zd. 1 k.p.c. (por. uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2001 r., III CZP 67/01, Prokuratura i Prawo. Orzecznictwo 2002, nr 6, poz. 38).

Podkreślić trzeba, że w postępowaniu sądowym odwołanie od decyzji organu rentowego nie jest pozwem, a jedynie pełni jego rolę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 1998 r., II UKN 105/98, OSNAPiUS 1999 nr 16, poz. 529). Odwołanie wszczyna postępowanie sądowe i jest przy tym szczególnym pismem procesowym, które podlega rygorom przewidzianym w art. 477¹⁰ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem, odwołanie powinno zawierać oznaczenie zaskarżonej decyzji, określenie i zwięzłe uzasadnienie zarzutów i wniosków oraz podpis ubezpieczonego albo jego przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika.

Wskazane, niewątpliwie mniejsze wymogi formalne odwołania w stosunku do pozwu, podyktowane są interesem odwołującego się, który ma w ten sposób zapewnioną możliwość sądowej kontroli decyzji organu rentowego, bez konieczności, a czasem z uwagi na brak możliwości, skorzystania z pomocy fachowego pełnomocnika.

Przewodniczący lub wyznaczony przez niego sędzia dokonując wstępnego badania sprawy ustala, czy pismo wszczynające postępowanie sądowe spełnia niezbędne wymagania, pozwalające nadać mu dalszy bieg (art. 467 § 1 k.p.c.). Pamiętać przy tym należy, że w myśl art. 467 § 3 k.p.c., po wstępnym badaniu sprawy Przewodniczący wzywa do usunięcia braków formalnych pisma tylko wówczas, gdy braki te nie dadzą się usunąć w toku czynności wyjaśniających.

W sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przewidziany jest odrębny tryb postępowania, mający na celu odformalizowanie procesu i ułatwienie dochodzenia roszczeń. Temu celowi służy art. 468 k.p.c., który - odmiennie niż art. 130 k.p.c. - przewiduje usunięcie braków formalnych na posiedzeniu sądowym (wyjaśniającym). Przepis art. 468 § 2 pkt 1 k.p.c., zgodnie z którym czynności wyjaśniające mają na celu usunięcie braków formalnych pism procesowych, jako przepis szczególny wyłącza możliwość zastosowania art. 130 § 1 k.p.c., tj. w tym wypadku zwrotu odwołania, w każdej sytuacji, gdy takie braki mogą być usunięte w trakcie czynności wyjaśniających.

W postanowieniu z dnia 21 kwietnia 2009 r., I UZ 7/09 (OSNP 2011 nr 1-2, poz. 28) Sąd Najwyższy przedstawił wykładnię, którą Sąd Apelacyjny podziela, zgodnie z którą w postępowaniu w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych, zwrotu odwołania w trybie art. 130 k.p.c., z powodu niezuzupełnienia braków formalnych odwołania wskazanych w art. 477¹⁰ k.p.c., można dokonać tylko wtedy, gdy uprzednio nie przyniosła skutku próba ich uzupełnienia w toku czynności wyjaśniających. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd Najwyższy jednoznacznie wskazał, że odwołanie w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych może być zwrócone w trybie art. 130 § 1 k.p.c. tylko wówczas, gdy mimo wezwania nie usunięto takich jego braków, które uniemożliwiają podjęcie nawet czynności wyjaśniających.

W niniejszej sprawie odwołanie złożył i podpisał doradca podatkowy M. M., wskazując, iż działa w imieniu S. T., przy czym okoliczności tej nie wykazał poprzez dołączenie pełnomocnictwa. W tej sytuacji Sędzia Przewodniczący zasadnie wezwał stronę do wykazania w terminie tygodniowym umocowania M. M. do działania w imieniu S. T. poprzez przedłożenie pełnomocnictwa oraz wykazania łączącego ich stałego stosunku zlecenia (zarządzenia k. 12 a.s.). Złożenie przez M. M., w wykonaniu tego zarządzenia, kserokopii pełnomocnictwa i umowy zlecenia przez siebie uwierzytelnionych, w sytuacji gdy nie był uprawniony do potwierdzania ich zgodności z oryginałem – co prawidłowo ustalił Sędzia Przewodniczący, nie jest brakiem formalnym odwołania, który nie mógłby być usunięty w drodze czynności wyjaśniających. Z tego względu zastosowanie art. 130 § 1 k.p.c. było przedwczesne, skoro usunięcie braków formalnych odwołania powinno i mogło mieć miejsce w toku czynności wyjaśniających.

Odnosząc się do zarzutów zażalenia wskazać jeszcze należy, iż obowiązek złożenia odpisu pełnomocnictwa dla strony przeciwnej wynika jednoznacznie z treści przepisu art. 89 § 1 zd. 1 kpc, w brzmieniu obowiązującym od dnia 03 maja 2012 r. (zmiana wprowadzona Dz.U. 2011.233.1381).

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. w związku z art. 397 § 1 i 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.

SSA Alicja Podlewska SSA Iwona Krzeczowska-Lasoń SSA Aleksandra Urban